

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАТИВНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА

Дідур Д. Р., студент

Науковий керівник: Савчук Т. В., к. е. н., доцент

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Тема зобов'язань достатньо часто розглядається багатьма вітчизняними вченими зокрема: О.О. Волинцем, В.О. Гуліним, М.О. Козловою, Л.Н. Нікуліним, О.М. Петруком, І.Л. Рильником, Я.В. Соколовою, О.А. Солдаткіною та іншими. Незважаючи на вагомий внесок цих вчених у дослідження, окремі аспекти цієї проблеми потребують подальшого вивчення, зокрема підходи до класифікації.

Метою публікації є розкрити сутність та проблеми класифікації зобов'язань в бухгалтерському обліку за вимогами національних ПСБО та запропонувати напрямки удосконалення розкриття необхідної інформації щодо створених підприємством забезпечень.

Відповідно до НПСБО 1 «зобов'язання - заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди».

П(С)БО 11 п. 6 [1] наводить класифікацію зобов'язань, відповідно до якої виділяють довгострокові зобов'язання, поточні, непередбачені зобов'язання і доходи майбутніх періодів. Після внесених змін [2] з цієї класифікації було вилучені забезпечення, які раніше визнавались окремою групою. На нашу думку, така зміна є необґрунтованою, оскільки забезпечення мають ряд своїх відмінних ознак, що відрізняють їх від інших зобов'язань (таблиця 1).

Таблиця 1 – Характерні ознаки забезпечень

Спільні ознаки з іншими видами зобов'язань	Відмінні ознаки від інших видів зобов'язань
Забезпечення визнаються в обліку за умови визнання обов'язкових умов: достовірна оцінка і ймовірність вибуття економічної вигоди в результаті погашення	Є певні сумніви щодо: - суми погашення, - часу погашення
Виникає в результаті певної минулої події	Оцінка забезпечення визнається в результаті застосування оцінювання наслідків майбутніх подій
Як інші зобов'язання (окрім непередбачених) визнаються в балансі, з виділенням, за потреби, довгострокової і поточної частини	На кожні дату балансу оцінка забезпечень повинна переглядатись з метою врахування всіх нових чинників і обставин

Ми вважаємо, що забезпечення мають набагато більше своїх характерних відмінностей, ніж, наприклад, доходи майбутніх періодів, які і надалі залишаються окремою групою після виділення їх у 2000 році.

Визнаючи типовість доходів майбутніх періодів у ПСБО 11 немає жодного окремого визначення чи вказівки щодо відображення чи оцінки. Залежно від терміну очікуваного списання таких доходів вони відображаються у складі довгострокових чи поточних зобов'язань із застосуванням всіх облікових вимог відповідної групи. Жодного додаткового розкриття інформації щодо таких зобов'язань теж не передбачено.

Інша справа з забезпеченнями. ПСБО 11 [1, п. 20] стосовно забезпечень вимагає найбільший перелік додаткових розкриттів. Це і цільове призначення, причини невизначеності та очікуваний строк погашення, і залишок забезпечення на початок і кінець звітного періоду, збільшення забезпечення протягом звітного періоду внаслідок створення забезпечення або додаткових відрахувань, сума забезпечення, що використана протягом звітного періоду, а також невикористана сума забезпечення, що сторнована у звітному періоді і сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення. Вся додаткова інформація наводиться в окремій Примітці VII до річної фінансової звітності (форма 5). Але складання тільки цієї Примітки є недостатньо для забезпечення відображення всієї необхідної інформації, передбаченої ПСБО 11. Зокрема, якщо описова частина приміток підприємством не складається, то такі дані, як цільове призначення, причини невизначеності та очікуваний строк погашення створеного забезпечення просто немає, де зазначити.

Необхідно звернути також увагу на доречність відображення в одній примітці з забезпеченнями інформації про суми нарахованого і списаного резерву сумнівних боргів. Той факт, що в повсякденній практиці забезпечення називають резервами не ототожнює їх з резервом сумнівних боргів. Забезпечення є складовою частиною зобов'язань підприємства (і відображаються в пасиві балансу), резерв сумнівних боргів є контрахунком до активної статті балансу «дебіторська заборгованість», що коригує її вартість до чистої вартості реалізації. Оскільки і економічний зміст, і призначення забезпечень і резерву сумнівних боргів є різним, то і розкриватись інформація про них повинна окремо (в різних примітках).

Таким чином, на основі проведеного дослідження можемо зробити наступні висновки.

Вилучення з класифікації зобов'язань в ПСБО 11 забезпечень майбутніх витрат і платежів є необґрунтованим і недоцільним. Слід повернути їх до класифікації окремою групою.

Доходи майбутніх періодів не можна вважати настільки унікальними і відмінними від решти зобов'язань, а тому їх не слід виокремлювати в окрему групу зобов'язань.

З метою кращого забезпечення дотримання вимог ПСБО 11 щодо необхідного розкриття інформації необхідно також удосконалити і розкриття додаткової інформації про забезпечення в Примітках до фінансової звітності. Зокрема, видалити з Примітки VII всю інформацію про резерви сумнівних боргів (яку необхідно розкривати в окремій примітці), а доповнити трьома описовими статтями:

1. цільове призначення (ця інформація є важливою, так як використати створене забезпечення можна тільки на ті цілі, під які воно було створене);

2. причини невизначеності (оскільки ці причини дозволяють зрозуміти користувачеві звітності, з якими ризиками може стикнутись в процесі погашення забезпечення);

3. очікуваний строк погашення створеного забезпечення (так як від цього залежить класифікація такого забезпечення як довгострокове чи поточне зобов'язання з відображенням відповідного залишку у певному розділі пасиву балансу).

Внесення запропонованих змін дозволить покращити інформаційно - аналітичного забезпечення потреб менеджменту, а отже і зробити управлінські рішення, які будуть ними прийматись на основі точнішої інформації більш ефективними.

Література.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : затв. наказом М-ва фінансів України від 31 січн. 2000 року № 20 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (дата звернення 15.11.2019)

2. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку: затв. наказом М-ва фінансів України від 27 черв. 2013 р. № 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1242-13> (дата звернення 15.11.2019).